

تبیین نظریه بینامتنیت در رمان «بحر و نهر» با توجه به مؤلفه‌های عرفانی با نگاهی به نظریه ژرار ژنت

الهام مومنی^۱، نسیم بیدپرگ^۲

۱- دانشجوی دکترای زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه الزهراء (س)

۲- دانشجوی دکترای زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه الزهراء (س)

چکیده

«بحر و نهر» رمانی است درباره شخصیت و احوال مردی به نام عمو رامیار و مریدی به نام ایرمان به قلم منیرالدین بیروتی که در دهه اخیر نوشته شده است. هدف آن تبیین ترامتنیت و در گذار از آن بینامتنیت مؤلفه‌های عرفانی بر اساس نظریه چندمتنیت ژرار ژنت است. در کنار نظریه ژنت به نظریه سایر نظریه پردازان نیز با توجه به سیاق و محتوای رمان پرداخته شده است؛ اما مصادیق بیشتر از همه مصادیق ترامتنیت و بینامتنیت با توجه به گزاره‌های عرفانی بوده است. نتیجه پژوهش حاضر بر مبنای نظریه ژنت و با توجه به ردپای متون عرفانی کلاسیک، ترامتنیت و بیش‌متنیت را در این متن پررنگ می‌نماید. ردپای متون عرفانی کلاسیک چون تذکره‌الاولیاء، رساله قشیریه، منطق الطیر عطار، مثنوی مولوی و غزلیات شمس و سایر متون عرفانی کلاسیک کاملاً مشهود است. مصادیق این شباهت‌ها در بینامتنیت صریح، نقل قول و ارجاع، شخصیت‌های عرفانی، بینامتنیت ضمنی و غیر صریح با طرح مسئله جبرگرایی، تقدیر، بازتولید متون و اسناد تاریخی در متن تحلیل و بررسی شده است. مبنای پژوهش اخیر به روش توصیفی-تحلیلی است

واژگان کلیدی: بحر و نهر، منیرالدین بیروتی، بینامتنیت، مؤلفه‌های عرفانی، نظریه ژرار ژنت